

Handläggare:
Roland Strömgren
tfn 08-508 29 748

Till
Finansroteln

Remiss om säkerhetsprogram för Stockholms stad 2009 - 2012

Svar på remiss från Finansroteln (Dnr 307-2883/2008)

Sammanfattning

Ett utvecklat säkerhetsarbete ska bidra till ett Stockholm i världsklass. För att Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besökande krävs att staden systematiskt utvecklar säkerhetsarbetet i staden, såväl det förebyggande, krishantering och därmed sammanhängande frågor som det uppföljande. Förslaget till nytt säkerhetsprogram är upprättat i anslutning därtill. Det innebär också en anpassning till ny lagstiftning på området.

Förslaget är ett naturligt led i säkerhetsarbetet och koncernledningen tillstyrker det.

Bakgrunden

Finansroteln har remitterat *Säkerhetsprogram* till bland annat Stockholms Stadshus AB för yttrande. Stockholms Stadshus AB har därefter remitterat till Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Stockholms stads Bostadsförmedling AB samt Stockholms Hamn AB.

Nedan redovisas bolagens sammanfattande synpunkter. Detaljerade synpunkter redovisas i bilagorna.

Underremisser

Micasa Fastigheter har inget att erinra mot förslaget till säkerhetsprogram för Stockholms stad. Tvärtom anser bolaget att det är mycket positivt att de många olika policydokumenten har samordnats till ett. Det ger en klar och tydlig bild av hur säkerhetsarbetet ska bedrivas i staden. *Micasa Fastigheter* bedriver ett aktivt risk- och säkerhetsarbete och anser att stadens säkerhetsprogram så som förslaget nu är utformat blir ett stöd i detta utvecklingsarbete. *Micasa Fastigheter* anser också att det är bra att ambitionen i säkerhetsprogrammet är att säkerhetsarbetet och dess aktiviteter koordineras med övrig styrning och uppföljning av verksamheten. Bolaget instämmer därför i att säkerhetsarbetet måste bli en del i stadens verksamhetsplanering med mål och indikatorer. Dessa bör vara kopplade till stadens integrerade system för ledning och uppföljning, ILS (*bilaga 1*).

Bostadsförmedlingen tycker det är bra att staden tar samlat grepp i dessa frågor som ska ge alla

berörda en större möjlighet till förståelse, samsyn och överblick. För de olika verksamheterna i staden är det viktigt att stadens organisation är tydlig för att kunna ge det stöd och hjälp som behövs i arbetet. Bostadsförmedlingens uppfattning hitintills inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, är att arbetet i staden skett på olika nivåer som inte tillräckligt väl känner till varandras arbete. Det ska finnas ett ställe att vända sig till och som kan ge stöd i samtliga frågor. Stadens fokus på dessa frågor får inte heller innebära för mycket ny administration för uppföljning och liknande som tar för mycket resurser från de löpande verksamheterna. I säkerhetsprogrammet utpekade tre viktiga delar.

- Bostadsförmedlingen anser att *Det förbyggande arbetet* redan finns ute i organisationerna men nu får ytterligare fokus på sig, i och med arbetet med risk- och väsentlighetsanalyserna. Staden måste vara tydlig beträffande detaljnivån i detta arbete.
- Gällande *Stadens krishanteringsarbete och kriskommunikation* har bolaget inga synpunkter på de beskrivna grundläggande principerna och uppbyggnaden av organisationen.
- Gällande *Utvärdering och lärande* anser Bostadsförmedlingen att det är viktigt att testa den uppbyggda organisationen både centralt och lokalt på förvaltningar och bolag. Det som såg bra ut i vid planeringen kan visa sig inte alls fungera i praktiken. Spridande av gjorda erfarenheter är också viktigt och att hitta olika kanaler ut i förvaltningar och bolag för detta (*Bilaga 2*).

Stockholms Hamn anser att programmet är sakligt och innehållsrikt och ett genomförande kommer att ge goda förutsättningar för att erbjuda kommuninnevånarna, turister och besökare en säker och trygg miljö. Hamnen föreslår dock komplettering med ett antal risker vid formuleringen av den slutliga versionen av programmet. Nedan redovisas några exempel.

- Risken för översvämning p.g.a. högt vattenstånd i Mälaren. Denna risk har i andra sammanhang uppmärksamats och förhållandet har funnits med vid diskussionerna om utformningen av Slussen - området.
  - Förtäring av alkohol och narkotika medför ofta att säkerhetstillbud inträffar.
  - I programmet nämns bland riskerna uppkomst av brand. Lagstiftaren utpekar särskilt denna risk, varför det finns skäl att utveckla situationsbeskrivningen inom detta område.
  - Stockholmarna har ofta nära till vatten. Detta är inte bara en tillgång utan det kan också utgöra en risk. Simkunnigheten minskar. Fler och fler vistas på ofta svaga isar. Iskännedom hos innevånarna har förmodligen brister.
  - Trafikolycksfall (även sjö-) inom staden bör uppmärksammas.
- Prioritering av skyddsåtgärderna skall framgå i programmet, genom ett begränsat antal indikatorer och aktiviteter. Bolaget anser att det bör övervägas om färdigdatum skall anges för respektive aktivitet. Hamnen önskar även att dessa fastslås i god tid då delaktighet hos personalen i säkerhetsarbetet ofta innebär att stora insatser krävs från organisationen.
  - Ett handlingsprogram skall innehålla uppgifter om samverkan med andra kommuner och med statliga myndigheter samt enskilda. I föreliggande program fastslås att samverkan inom staden vid olika typer av händelser ska i största möjliga mån följa ordinarie strukturer och beslutsvägar. Krisledningens samverkansfunktion har som uppgift att i huvudsak samordna krisledningens behov av samverkan med myndigheter

och externa aktörer samt att bevaka beroenden parterna emellan. Det bör övervägas om skrivningen skall utvecklas.

- Ett handlingsprogram ska innehålla en beskrivning av vilken förmåga och vilka resurser kommunen har och avser att skaffa sig för att genomföra räddningsinsatser. Bolaget anser att det bör övervägas om nuvarande förslag skall kompletteras. Resultatet av RSA 09 kommer med all säkerhet att innehålla många exempel på resurser som finns i stadens förvaltningar och bolag.
- I programmet fastslås att varje anställd skall utbildas i säkerhetsfrågor. I samband med att utbildningsplanen framtas, rekommenderar bolaget att det undersöks om undervisningen kan ske via s.k. e-learning. Hamnen har erfarenhet av e-learning och bolagets uppfattning är att den kan vara mycket kostnadseffektiv.
(Bilaga 3)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Stockholms Stadshus AB.

Koncernledningens synpunkter

Stadens säkerhetsprogram har som utgångspunkt att samtliga verksamheter, var för sig och gemensamt, skall ha såväl en hög riskmedvetenhet, säkerhetstänkande och beredskap att hantera kriser. Det nya säkerhetsprogrammet innebär också en anpassning till de krav som ställs genom ny lagstiftning inom området.

Koncernledningen ställer sig bakom och tillstyrker förslaget till nytt säkerhetsprogram. Följande kommentarer och synpunkter kan lämnas.

Programmet är översiktligt och det ankommer på varje organisatorisk enhet inom staden att konkretisera det i den egna verksamheten.

Det finns inte utrymme för missförstånd och diskussioner i en krissituation. Erfarenheterna från tidigare övningar i krissituationer har visat att samarbetet med andra organ utanför stadens egen organisation kunde ha varit bättre. Även arbetsfördelningen inom staden kan vara tydligare.

Det fortsatta arbetet med säkerhetsprogrammet får därför gärna ytterligare klargöra gränsdragningen av ansvar mellan olika verksamheter så att varje organ, nämnder och bolag, inte kan misstolka vad som gäller.

Av underremisserna framgår att de olika bolagen synes uppfatta olika detaljeringsgrad i säkerhetsprogrammet. Bland annat behandlar Hamnen, men ej de andra remissinstanserna, specifika risker och olika indikatorer.

Koncernledningen anser det särskilt viktigt att varje enhet som har det normala verksamhetsansvaret också så långt möjligt har det även i krissituationer. Detta är särskilt tydligt inom bolagssektorn eftersom lagstiftningen i stor omfattning inte direkt omfattar bolagen. Således gäller t ex de centrala lagarna inom området, ”Lag om skydd mot olyckor”

respektive ”Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap”, inte direkt för bolagssektorn. Inget hindrar dock, såsom gjorts, att bolagen genom ett beslut enligt kommunallagen, och som har karaktären av ägardirektiv, uppmanas att följa säkerhetsprogrammet. Detta är bra.

Det är också så att krisledningsnämnden inte kan fatta beslut som direkt binder bolagen. Det är därför extra viktigt att Stockholms Stadshus AB:s ledning också tillhör krisledningen, för att samordning vid extraordinära händelser skall kunna ske på ett effektivt sätt. Detta underlättas av att det råder personunion mellan ordföranden i koncernstyrelsen, borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen. Det kan även konstateras att bolagssektorn företräds i stadens tjänstemannakrisledning, genom flera befattningshavare inom Stockholms Stadshus AB jämte koncernens VD, som tillika är stadsdirektör.

Irene Lundquist Svenonius

VD

Remissvar (Dnr: 2009/0099)

Datum
2009-05-25

Säkerhetsprogram för Stockholms stad

Micasa Fastigheter har från Stockholms Stadshus AB mottagit en underremiss angående "Säkerhetsprogram för Stockholms stad", dnr: 307-2883/2008. Remisstiden är satt till den 10 juni 2009.

Detta yttrande har inte behandlats av bolagets styrelse men kommer att anmälas i efterhand.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har i ett tjänsteutlåtande daterat 2008-12-15 föreslagit ett "Säkerhetsprogram för Stockholms stad". Med förslaget följer att tidigare beslutsdokument om separata delar av stadens säkerhetsarbete upphör att gälla då dessa är inarbetade i säkerhetsprogrammet. Utöver detta finns riktlinjer för olika delar av stadens säkerhets- och beredskapsarbete.

Säkerhetsprogrammet kommer att gälla för perioden 2009-2012.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter har inget att erinra mot förslaget till säkerhetsprogram för Stockholms stad. Tvärtom är det mycket positivt att de många olika policydokumenten har samordnats till ett. Det ger en klar och tydlig bild av hur säkerhetsarbetet ska bedrivas i staden.

Micasa Fastigheter bedriver ett aktivt risk- och säkerhetsarbete och anser att stadens säkerhetsprogram så som förslaget nu är utformat blir ett stöd i detta utvecklingsarbete.

Micasa Fastigheter anser också att det är bra att ambitionen i säkerhetsprogrammet är att säkerhetsarbetet och dess aktiviteter koordineras med övrig styrning och uppföljning av verksamheten. Bolaget instämmer därför i att säkerhetsarbetet måste bli en del i stadens

verksamhetsplanering med mål och indikatorer. Dessa bör vara kopplade till stadens integrerade system för ledning och uppföljning, ILS.

Anders Nordstrand
VD

REMISS – SÄKERHETSPROGRAM FÖR STOCKHOLMS STAD 2009-2012

Remissen

Bostadsförmedlingen har fått tjänsteutlåtande rörande ”Säkerhetsprogram för Stockholms stad 2009-2012” DNR 307-2883/2008, på remiss med begäran om yttrande senast 10 juni 2009.

Säkerhetsprogrammet innebär att staden har sammanfört alla tidigare styrdokument till ett och i detta också förklarar stadens helhetssyn på det samlade säkerhetsarbetet. Ett utvecklat säkerhetsarbete ska bidra till att Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besökare.

Utlåtande

Bostadsförmedlingen tycker det är bra att staden tar samlat grepp i dessa frågor som ska ge alla berörda en större möjlighet till förståelse, samsyn och överblick. För de olika verksamheterna i staden är det viktigt att stadens organisation är tydlig för att kunna ge det stöd och hjälp som behövs i arbetet. Bostadsförmedlingens uppfattning hitintills inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, är att arbetet i staden skett på olika nivåer som inte tillräckligt väl känner till varandras arbete. Det ska finnas ett ställe att vända sig till och som kan ge stöd i samtliga frågor. Stadens fokus på dessa frågor får inte heller innebära för mycket ny administration för uppföljning och liknande som tar för mycket resurser från de löpande verksamheterna.

I säkerhetsprogrammet utpekas tre viktiga delar:

Det förebyggande arbetet

Detta finns redan ute i organisationerna men får nu ytterligare fokus på sig i och med arbetet med risk- och väsentlighetsanalyserna. Staden måste vara tydlig beträffande detaljnivån i detta arbete.

Stadens krishanteringsarbete och kriskommunikation

Bostadsförmedlingens har inga synpunkter på de beskrivna grundläggande principerna och uppbyggnaden av organisationen.

Utvärdering och lärande

Det är viktigt att testa den uppbyggda organisationen både centralt och lokalt på förvaltningar och bolag. Det som såg bra ut i vid planeringen kan visa sig inte alls fungera i praktiken. Spridande av gjorda erfarenheter är också viktigt och att hitta olika kanaler ut i förvaltningar och bolag för detta.

PER ANDERS HEDKVIST, VD

Sara Feinberg
Stockholms Stadshus AB
105 35 Stockholm

Remiss - Säkerhetsprogram för Stockholms Stad 2009 – 2012.

Med anledning av att Stockholms Hamn AB mottaget rubricerat säkerhetsprogram (nedan kallat programmet) på remiss önskar Hamnen framföra följande:

Säkerhetsfrågorna fick en prioriterad ställning inom staden redan 2007 och det är med stor tillfredsställelse som hamnen konstaterar att stadsledningens satsning på säkerhet fortsätter. Tyngdpunkten i säkerhetsarbetet skall ske ute i styrelser, nämnder, bolag etc. men det är viktigt att detta styrs av uppdragsgivaren för att bl.a. uppnå en god samverkan såväl inom staden som med statliga eller enskilda organisationer. Det kan också finnas behov att inom vissa områden eftersträva ett enhetligt synsätt. Föreliggande program är tecken på en sådan vilja men utgör också en kraftfull katalysator för säkerhetsarbetet inom stadens olika organisationer.

Programmet är sakligt och innehållsrikt och ett genomförande kommer att ge goda förutsättningar för att erbjuda kommuninnevånarna, turister och besökare en säker och trygg miljö. Hamnen föreslår dock att följande beaktas vid formuleringen av den slutliga versionen av programmet:

Olycksrisker och sårbarhet som kan påverka kommunen har identifierats. Riskerna bör kompletteras:

- Risken för översvämning p.g.a. högt vattenstånd i Mälaren. Denna risk har i andra sammanhang uppmärksamats och förhållandet har funnits med vid diskussionerna om utformningen av Slussen - området.
- Förtäring av alkohol och narkotika medför ofta att säkerhetstillbud inträffar. Förhållandet gör att omständigheten måste räknas som en tydlig risk.
- I programmet nämns bland riskerna uppkomst av brand. Lagstiftaren utpekar särskilt denna risk, varför det finns skäl att utveckla situationsbeskrivningen inom detta område. Ett område som kan uppmärksammas är medborgarnas eget skydd vad avser brandsläckningsutrustning. Numera har majoriteten av hushållen brandvarnare i sina hem.
- Stockholmarna har ofta nära till vatten. Detta är inte bara en tillgång utan det kan också utgöra en risk. Simkunnigheten minskar. Fler och fler vistas på ofta svaga isar. Iskännedomen hos innevånarna har förmodligen brister.
- Trafikolycksfall (även sjö-) inom staden bör uppmärksammas.

Prioritering av skyddsåtgärderna skall framgå i programmet vilket man åstadkommit genom att uppta ett relativt begränsat antal indikatorer och aktiviteter. Det bör övervägas om färdigdatum skall anges för respektive aktivitet. Hamnen vill som ett generellt önskemål framhålla att det är av stor vikt att färdigställandedatum fastslås i god tid då delaktighet hos personalen i säkerhetsarbetet ofta innebär att stora insatser krävs från organisationen.

I programmet nämns på flera ställen terrorism t.ex. skall säkerhetsskyddet förebygga terrorism. Inom Stockholms Hamnar har det sedan 2003 bedrivits ett omfattande säkerhetsskyddsarbete fokuserat på terrorism. Arbetet har styrts till stor del av två lagar, lag (2004:487) om sjöfartsskydd och lag (2006:1209) om hamnskydd. Syftet med regleringarna är bl.a. att ålägga hamninnehavarna att skydda hamnanläggningarna och besökande fartyg mot terrordåd.

Ett handlingsprogram skall innehålla uppgifter om samverkan med andra kommuner och med statliga myndigheter samt enskilda. I föreliggande program fastslås att samverkan inom staden vid olika typer av händelser ska i största möjliga mån följa ordinarie strukturer och beslutsvägar. Krisledningens samverkansfunktion har som uppgift att i huvudsak samordna krisledningens behov av samverkan med myndigheter och externa aktörer samt att bevaka beroenden parterna emellan. Det bör övervägas om skrivningen skall utvecklas.

Vidare skall ett handlingsprogram innehålla en beskrivning av vilken förmåga och vilka resurser kommunen har och avser att skaffa sig för att genomföra räddningsinsatser. Det bör övervägas om nuvarande förslag skall kompletteras. Resultatet av RSA 09 kommer med all säkerhet att innehålla många exempel på resurser som finns i stadens förvaltningar och bolag.

Utbildning av de anställda är mycket viktig. I programmet fastslås att varje anställd skall utbildas i säkerhetsfrågor i den omfattning som befattningen kräver. Kommunfullmäktige föreslås vidare att ta fram en utbildningsplan. I samband med att planen framtas rekommenderar vi att det undersöks om undervisningen kan ske via s.k. e-learning Hamnen har erfarenhet av e-learning och vår uppfattning är att den kan vara mycket kostnadseffektiv. Med tanke på det stora antalet anställda som skall få undervisning kan denna lösning vara fördelaktig även om staden får bära kostnaderna för en nyproduktion av ett material.

Programmet framhåller vikten av att övningar hålls. För att få en fast rutin så föreslås att det bestäms att minst en stadsövergripande övning hålls per mandatperiod och att minst fyra mindre övningar per år hålls på förvaltningsnivå/bolagsnivå.

Stadsledningskontorets förslag till beslut avslutas med en förteckning över ett antal indikatorer och aktiviteter. För att få riktmärkena mer lättillgängliga föreslås att desamma uttrycks i mål som skildrar ett mätbart framtida tillstånd. Sättet för mätning av måluppfyllnaden och ansvarsfördelningen bibehålls. Mål kan också formuleras för de tillkommande risker som ovan har identifierats.

Antalet mål har minskats i förhållande till tidigare program vilket hamnen anser vara helt rätt. Säkerhetsarbetet är långsiktigt med prioriteringar av åtgärder. Prioriteringarna skall till viss del göras av våra politiker.

Med vänliga hälsningar

Lars Sundberg
Hamnkaptén
Direkt 08-670 28 01
Mobil 070-770 28 01
lars.sundberg@stockholmshamn.se